

КОМИСИЯ ЗА ФИНАНСОВ НАДЗОР

ДО
ЧЛЕНОВЕТЕ НА
КОМИСИЯТА ЗА
ФИНАНСОВ НАДЗОР

ОТЧЕТ ОТ

АНГЕЛ ДЖАЛЪЗОВ - заместник-председател на Комисията за финансов надзор,
ръководещ Управление „Осигурителен надзор“

Относно: Дейността на Управление „Осигурителен надзор“ за периода 01.10.2012 г.
– 31.12.2012 г.

Въз основа на чл. 10, ал.1 – 3 от Правилника за устройството и дейността на Комисията за финансов надзор и на нейната администрация, представям на Вашето внимание отчет за дейността на Управление „Осигурителен надзор“ за периода 01.10.2012 г. – 31.12.2012 г.

1. Лицензионна дейност, разрешителни и одобрителни режими и нотификации в областта на допълнителното пенсионно осигуряване

А. Регулаторна дейност от компетентността на заместник-председателя, ръководещ Управление “Осигурителен надзор”(заместник-председателя):

1. През отчетния период в Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор“ постъпиха пет правилника за организацията и дейността на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, изменени и допълнени съобразно изискването на § 9 и 10 от Преходните и заключителни разпоредби на *Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № 33 на КФН от 19.09.2006 г. за индивидуалните заявления за участие във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване, (обн. ДВ бр. 83 от 13.10.2006 г., посл. изм. и доп., бр. 64 от 21.08.2012 г., в сила от 22.02.2013 г.)*. Направен е преглед на извършените в тях промени с цел да се установи има ли наличие на несъответствия с нормативните изисквания. Съобразно законово определените срокове работата по преписките ще приключи през следващия отчетен период.

2. Във връзка с постъпило заявление от поднадзорно лице заместник-председателя, ръководещ Управление “Осигурителен надзор”, издаде решение за одобряване на актуализирани биометрични таблици за изчисляване на пожизнени пенсии за старост и за изчисляване на пожизнени пенсии за инвалидност, използвани в актюерските разчети на предлаганите пенсионни схеми от доброволния фонд на дружеството-заявител.

3. С оглед на нормативните си правомощия заместник-председателят издаде служебно през разглеждания период и следните решения:

3.1. Две решения за определяне на минимална доходност от управлението на активите на задължителните пенсионни фондове за периода 30.09.2010г. - 29.09.2012г. - по едно за УПФ и ППФ;

3.2. Решение за утвърждаване на техническия лихвен процент и биометричните таблици за смъртност, които се прилагат при изчисляване на пенсионните резерви към 31.12.2012 г. от пенсионноосигурителните дружества, които управляват универсален пенсионен фонд и/ или фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

Б. Нотификации

През отчетния период няма настъпили промени в броя на лицензираните пенсионноосигурителни дружества и управляваните от тях пенсионни фондове. Всичките 9 лицензирани пенсионноосигурителни дружества са учредили и управляват по един от двата типа фондове за допълнително задължително пенсионно осигуряване (универсален и професионален), както и фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване. Две пенсионноосигурителни дружества са получили разрешение за управление на доброволни пенсионни фондове по професионални схеми, но към 31.12.2012 г. само един такъв фонд осъществява дейност. Следователно, лицензираните 9 пенсионноосигурителни дружества управляват общо 29 пенсионни фонда – 9 универсални, 9 професионални, 9 доброволни и два доброволни пенсионни фонда по професионални схеми, като единият от тях не осъществява дейност.

В периода 01.10.2012 г. – 31.12.2012 г. няма постъпили уведомления от институции за осигуряване по професионални схеми на страни членки на Европейския съюз (ЕС), които възнамеряват да извършват дейност на територията на Република България, както и уведомления на местни пенсионноосигурителни дружества, които възнамеряват да извършват дейност на територията на ЕС.

II. Адекватност на правната рамка, регламентираща допълнителното пенсионно осигуряване и промени в законовата и подзаконовата нормативна уредба

През отчетния период продължи работата по подготовка на проект на ЗИД на КСО, с който са обединени законопроектите от месец февруари и месец юни 2012 г. и е разработена уредба в няколко нови направления.

През отчетното тримесечие бе осъществяван и текущ преглед на изпратените от други ведомства за съгласуване проекти на нормативни актове и други документи. Разгледан е проект на решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Споразумение между правителството на Република България и правителството на Съединените американски щати за насърчаване спазването на данъчното законодателство в международен аспект и въвеждането в действие на Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA).

III. Надзорна дейност в областта на допълнителното пенсионно осигуряване

Надзорната дейност, която КФН, чрез Управление „Осигурителен надзор”, осъществява върху дейността на поднадзорните лица, се изразява в контрол за законосъобразност на дейността на пенсионноосигурителните дружества, фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и банките – попечители по КСО.

Надзорът се осъществява дистанционно и чрез проверки на място. Извършват се и документални проверки по жалби на осигурени лица и сигнали на пенсионноосигурителните дружества.

А. Дистанционен надзор

Дистанционният контрол се осъществява на базата на финансовите отчети и справки за дейността на 9 пенсионноосигурителни дружества (ПОД), 28 фонда за допълнително пенсионно осигуряване (ФДПО) и 8 банки-попечители със следната периодичност на представяне:

ежедневно – за дейността на ФДПО и банките-попечители;
месечно, тримесечно и годишно – за дейността на ПОД и ФДПО.

Дистанционният контрол се осъществява в три основни направления – ежедневен контрол, периодичен контрол и мониторинг на интернет – страниците на ПОД.

Ежедневен контрол

КФН получава ежедневно по електронен път от ПОД справки и отчети за дейността на ФДПО, както и справки от банките-попечители. На базата на тези справки за периода бяха извършени над 1 700 ежедневни проверки и анализи на получената информация за дейността на ФДПО и банките - попечители относно законосъобразността на сключваните сделки с активите на пенсионните фондове, съотношението на инвестициите в отделни видове финансови инструменти спрямо активите на пенсионните фондове, начина на извършване на оценката на активите и правилното им отразяване в ПОД и по регистрите на банките - попечители. През периода бяха извършени 3 извънредни проверки, свързани с възникнали проблеми при осъществяване на текущия контрол. Също така се извършва контрол относно изменението на стойността на нетните активи, правилното отчисляване на инвестиционната такса във фондовете за допълнително задължително пенсионно осигуряване и правилното определяне на броя дялове, съответстващ на постъпилите и изтеглени суми, на стойността на един дял, както и оповестяването на информация за стойността на един дял по реда и в сроковете, предвидени в Наредба № 9 на КФН.

При осъществявания през четвърто тримесечие на 2012 г. дистанционен контрол са съставени 2 акта за установяване на административно нарушение, с които са установени 3 нарушения на КСО - едно свързано с придобиване от пенсионен фонд на инвестиционен имот от свързано с ПОД лице и две за нарушения на инвестиционните ограничения.

Периодичен контрол

През разглеждания период бяха извършени 27 проверки на представените месечни, тримесечни и годишни финансови отчети и справки за дейността на всяко от деветте лицензирани ПОД и 84 проверки на представените месечни, тримесечни и годишни финансови отчети и справки за дейността на управляваните от пенсионните дружества ФДПО. В наръчника за дистанционен на ПОД и управляваните от тях ФДПО са определени нормативните и общите финансови показатели за дейността на ПОД и ФДПО, които се изчисляват и анализират при извършвания периодичен контрол. За всяко ПОД са установени равнищата на нормативно определените показатели като капиталова адекватност, ликвидност и др., чрез които се следи за законосъобразното осъществяване на дейността на ПОД. Същевременно са анализирани и общите финансови показатели, свързани с капитала, активите, приходите и разходите на ПОД, активите, участниците и доходността на пенсионните фондове.

Мониторинг на интернет – страниците на ПОД

През разглеждания период бяха извършени 27 ежемесечни проверки на електронните страници на ПОД във връзка със спазването на разпоредбите на КСО и Изискванията към съдържанието на рекламните и писмени информационни материали на пенсионните фондове и на пенсионноосигурителните дружества по чл. 123и, ал. 2, чл. 180, ал. 2 и чл. 249 във връзка с чл. 180, ал. 2 от КСО. При проверките не са констатирани съществени несъответствия или пропуски. В случай на установяване на някакви непълноти и неточности, те са отстранявани своевременно.

През разглеждания период бяха изготвени 27 месечни, тримесечни и годишни аналитични доклади за дейността на всяко ПОД и управляваните от него ФДПО, както и 3 обобщени аналитични доклада.

Б. Проверки на място

През периода 01.10.2012 г. до 31.12.2012 г. са извършени изцяло две общи проверки на дейността на пенсионноосигурителни дружества и управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване и са завършени две общи проверки на пенсионноосигурителни дружества, започнали през м. септември. Проверките са за спазването на разпоредбите на КСО и действащите подзаконови нормативни актове по допълнителното пенсионно осигуряване, а също така и на Закона за мерките срещу изпирането на пари и Правилника по прилагането му.

За извършените проверки на място през тримесечието са изготвени 4 констативни протокола, два от които са връчени и са за проверките, започналите през м. септември 2012 г. С двата връчени констативни протокола са дадени общо 41 препоръки за подобряване на дейността на пенсионноосигурителните дружества. Най-многобройни са препоръките по отношение на инвестициите и инвестиционната дейност на пенсионноосигурителните дружества – 19 броя. По отношение на дейността по наблюдение, измерване и управление на риска са дадени общо 9 препоръки. С констативните протоколи са дадени препоръки и във връзка с: уведомяване на осигурените лица; дейността на служба вътрешен контрол; процедурите по разглеждане на жалби на осигурените лица.

В Управление „Осигурителен надзор” в сроковете, определени в констативните протоколи, от пенсионноосигурителните дружества е представена информация и документи за изпълнението на дадените препоръки. От служители от Дирекция „Осигурителен надзор” е осъществен последващ контрол по изпълнението на препоръките, въз основа на проверки за тяхното изпълнение и са дадени мнения и бележки. Дадените на пенсионноосигурителните дружества препоръки и тяхното изпълнение са отразени във водения от Дирекция „Осигурителен надзор” регистър.

Във връзка с извършени проверки на място през тримесечието са съставени и връчени 3 акта за установяване на административни нарушения. С два от съставените актове са установени 11 нарушения на Наредба № 3 от 24.09.2004 г. на КФН, а с един акт е установено 1 нарушение на КСО.

В. Административно-наказателни производства и принудителни административни мерки

През периода от 01.10.2012 г. до 31.12.2012 г. в Управление „Осигурителен надзор” са съставени 7 акта за установяване на административни нарушения на разпоредби по допълнително пенсионно осигуряване. С тях са установени общо 17 нарушения, като 4 от тях са нарушения на разпоредби на Кодекса за социално осигуряване и 13 нарушения на Наредба № 3 от 24.09.2004 г. на КФН.

През периода са издадени 5 наказателни постановления, с които са наложени глоби и санкции в общ размер на 22 800 лева. Пред съда са обжалвани 2 от издадените наказателни постановления. Не са обжалвани и са влезли в законна сила 3 наказателни постановления.

През отчетния период в законна сила са влезли и 10 наказателни постановления, издадени в предишни периоди, по които съдилищата са се произнесли с решения и са потвърдили наложените административни наказания.

Общият размер на постъпилите в КФН през отчетния период суми от глоби и санкции по влезлите в сила наказателни постановления е 72 600 лева.

През отчетния период са постъпили 2 жалби срещу наказателни постановления, издадени от заместник-председателя на КФН, ръководещ Управление „Осигурителен надзор”. Административнонаказателните преписки по жалбите са окомплектовани с всички

необходими документи и събрани доказателства. Изготвени са становища по жалбите и проекти на писма за изпращане на преписките на компетентния районен съд.

През периода от 01.10.2012 г. до 31.12.2012 г. са приложени 4 принудителни административни мерки спрямо пенсионноосигурителни дружества, с които последните са задължени да приемат за разглеждане заявления на осигурени лица за прехвърляне на средствата по индивидуалните им осигурителни партии от един в друг съответен фонд за допълнително пенсионно осигуряване.

Приложените принудителни административни мерки са изпълнени от пенсионноосигурителните дружества в определените срокове.

Г. Проверки по жалби и сигнали

В Управление „Осигурителен надзор“ през периода 01.10.2012 г. до 31.12.2012 г. са постъпили 26 броя жалби, изпратени в КФН от осигурени лица свързани с допълнителното пенсионно осигуряване и 20 сигнала от пенсионноосигурителни дружества.

Във връзка с постъпилите жалби на осигурени лица от служители на Дирекция „Осигурителен надзор“ са изготвяни писма за представянето на обяснения и документи. Извършени са проверки по получените в КФН документи и в срок са изготвени становища по всяка от жалбите. В становищата са обсъдени установените факти по конкретния случай и са направени изводи съобразени ли са действията на контролираните лица с нормативните изисквания. В становищата се съдържа преценка за основателността на оплакванията. В случаите, когато при проверката по документи е формирано основателно съмнение за извършено престъпление са изготвяни и изпращани до органите на прокуратурата сигнали за извършване на проверка по компетентност. През периода са изготвени и изпратени до районни прокуратури в страната 6 сигнала за извършване на проверки, във връзка с обосновани съмнения за извършени престъпления.

Служители на Дирекция „Осигурителен надзор“ своевременно са извършвали проверки по документи и по получените сигнали от пенсионноосигурителни дружества. При необходимост са изисквани допълнителни документи, с оглед изясняване на всички факти и извършване на преценка за законосъобразност на действията.

При извършени проверки по сигнали на пенсионноосигурителни дружества са направени констатации за нарушение на Наредба № 3 от 24.09.2004 г. на КФН и през отчетния период са съставени 2 акта за установяване на административно нарушение.

Във връзка с проверки по сигнали, при които е установено, че пенсионноосигурителни дружества неоснователно са отказали да приемат заявления за промяна на участие, подадени от осигурени лица, са приложени 4 принудителни административни мерки (ПАМ).

И през отчетното тримесечие жалбите на осигурени лица и сигналите на ПОД са основно във връзка с промяната на участие и прехвърляне на средствата на лицата от един в друг фонд за допълнително пенсионно осигуряване.

Конкретни данни за постъпилите жалби от осигурени лица, сигнали и запитвания от ПОД, съставени актове за установяване на административни нарушения, издадени наказателни постановления и производства по прилагане на принудителни административни мерки са представени в справка:

№ по ред	Вид	бр./лв.
1.	Постъпили жалби	26 бр.
2.	Постъпили сигнали и запитвания	20 бр.
3.	Съставени АУАН	7 бр.
4.	Издадени НП	5 бр.
5.	Обжалвани НП	2 бр.
6.	Постъпления по влезли в сила НП	72 600 лв.

7.	Приложени ПАМ	4 бр.
----	---------------	-------

IV. Други текущи дейности, свързани с допълнителното пенсионно осигуряване

A. Информационна дейност

Във връзка с регулярното осъществяване на функциите на Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор” през отчетния период са извършени и следните дейности по обобщаване, анализиране и оповестяване на резултатите от дейността на пенсионноосигурителния пазар в Република България:

1. Обобщени са и публикувани на Интернет страницата на КФН резултати от дейността по допълнителното пенсионно осигуряване за деветмесечието на 2012 г.;
2. Обобщени и публикувани са резултатите от промяна на участието и прехвърляне на средства на осигурени лица от един пенсионен фонд в друг за третото тримесечие и деветмесечието на 2012 г.;
3. Обобщени и публикувани са данни по пол и възраст за осигурените лица и за натрупаните средства във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 30.09.2012 г.;
4. Изчислени и обявени са данни за доходността на годишна база, постигната за двугодишен период, изтичащ на 29.09.2012 г.;
5. Актуализирани са динамичните редове на показателите за оценка на риска и постигнатите инвестиционни резултати на пенсионните фондове съответно към 30.09.2012 г., 31.10.2012 г. и 30.11.2012 г. Данните са предоставени за вътрешно ползване на страницата на Управление "Осигурителен надзор".

Служител на Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор” подпомогна подготовката на информационни материали за сайта на КФН относно правата на осигурените лица във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване.

B. Участие в работата и сътрудничество с международни и европейски органи. Обмен на опит.

През отчетния период продължи дейността по сътрудничество между КФН и в частност - представители от Управление “Осигурителен надзор”, и различни международни и европейски органи в областта на допълнителното пенсионно осигуряване.

Във връзка с това експерти от управлението участваха в различни прояви и форуми:

Продължи текущото участие на служители на Управление „Осигурителен надзор” в работата на Комитета по финансова стабилност, чрез попълване и предоставяне на въпросник и таблици с данни, необходими за изготвяне на окончателен годишен доклад за финансовата стабилност на институциите за професионално пенсионно осигуряване.

Продължи и текущото участие на служители от Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор” в работата на Комитета по пенсионно осигуряване в професионални схеми, чрез подготовката на отговори по постъпили искания за информация, въпросници и преглед на изготвяните доклади и проекти, както следва:

- обобщени данни от изследването за избор на базов фонд;
- база данни за пенсионните планове в ЕС;
- проект на мандат на комитета;

- проект на технически стандарт за предоставяне на информация за пруденциалното законодателство, вкл. проект на консултационен документ със заинтересованите лица;
- проект на доклад за добрите практики за предоставяне на информация на осигурените лица в схемите с дефинирани вноски;
- анализ на приложимото социално и трудово законодателство при трансгранична дейност по Директива 2003/41 и др.

През отчетния период служители от Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор” участваха и във:

- проучване на получените позиции от другите държави-членки във връзка с проекта на Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно документите с основна информация за инвестиционни продукти, както и разглеждане на изменения проект на регламента след отразяване в него на получените от държавите-членки бележки;
- изготвянето на отговори на въпросник, изпратен от подкомитета на Съвместния комитет по защита на потребителите и финансовите иновации относно надзора и управлението на финансови продукти;
- изготвянето на отговори на въпросник, изпратен от Европейския орган по ценни книжа и пазари (ESMA) относно временното изключване от задължението за клиринг, което се отнася за пенсионните схеми съгласно Регламент 648/2012 за извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на транзакции (EMIR);
- изготвянето на отговори на въпросник, изпратен от Европейската комисия за качеството на пенсионните продукти;
- изготвянето на коментари, които да подпомогнат формирането на позицията на Министерството на труда и социалната политика в качеството му на орган, който разработва държавната политика в областта на социалното осигуряване и във връзка с участието на експерти на министерството в заседание на Работната група по социални въпроси и предложението за Директива относно минималните изисквания за увеличаване на мобилността на работниците чрез подобряване на придобиването и запазването на допълнителни пенсионни права.

В. Участие в работни групи

Представители на Дирекция “Регулаторни режими на осигурителния надзор” участват в следните междуведомствени работни групи:

- РГ № 13 “Социална политика и заетост”;
- РГ № 26 “Финансови услуги”;
- ad hoc Работна група за разработване на позиции за заседанията на Съвета на ЕС по икономически и финансови въпроси (ЕКОФИН), Икономическия и финансов комитет (ИФК) и Комитета по икономическа политика (КИП);
- ad hoc Работна група за изработване на проект на споразумение за сътрудничесово и обмен на информация между КФН и НАП.

Служители от Управление “Осигурителен надзор” взеха участие в дейността на работни групи, формирани в КФН относно:

- класификация за оценка на общите и специфичните рискове, характерни за поднадзорните лица, определяне на изискванията към информационната среда, методология и график за въвеждане на риск - базиран надзор;

- изработването на обща Наредба, в която да се определят принципите и изискванията към политиката и практиката за определяне и изплащане на възнагражденията във всички поднадзорни на КФН лица;
- актуализиране на меморандума за сътрудничество между КФН и БНБ.

Представител на управлението взе участие в проведеното на 09.11.2012 г. съгласно Инstrukция №1/21.02.2006 г. служебно разпределение на лицата, неизбрали фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване.

Г. Срещи с поднадзорните лица, други организации и органи, както и организиране или участие в публични и образователни инициативи

Експерти от Управление “Осигурителен надзор” и Управление “Застрахователен надзор” съвместно участваха като представители на КФН в провеждането на есенната (септември-ноември) изпитна сесия на Българското актюерско дружество.

Служители от Управление „Осигурителен надзор” участваха в провела се на 18.12.2012г. Национална кръгла маса на тема „Пенсионни плащания от капиталовите пенсионни фондове - практически подходи и стъпки за реализация”, където представител от Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор” изнесе презентация на тема „Регулации и надзор във фазата на изплащане на допълнителни пенсии”.

При приключването на извършените проверки се осъществяват срещи с управляващите и представляващи на проверените пенсионноосигурителни дружества, които се запознават с констатираните нарушения, проблеми и слабости, както и с дадените препоръки за подобряване на дейността им и недопускането на нови нарушения.

Д. Отговори на въпроси, изготвяне на указания, становища, въпросници, анкети, брошури, проучвания на обществените нагласи и други

Служители от Управление “Осигурителен надзор” взеха участие в изготвянето на различни предложения във връзка с приемането на вътрешни документи на КФН.

Текущо в управлението постъпват редица запитвания, искания за изразяване на становище или предложения от пенсионноосигурителни дружества, граждани или други държавни органи (Министерство на труда и социалната политика, Комисия за публичен надзор над регистрираните одитори), които се проучват и анализират. В съответствие с естеството на въпросите те се разглеждат, както самостоятелно от компетентната дирекция в Управление “Осигурителен надзор”, така и съвместно от двете дирекции или в сътрудничество с други звена от КФН. С оглед на поставените задачи се изготвят становища и/или отговори по всяка отделна преписка.

Е. Водене на регистрите на КФН

Експерти от Дирекция „Регулаторни режими на осигурителния надзор” текущо анализираха и проверяваха периодично предоставяната от поднадзорните лица информация, като изготвяха разпореждания за вписване на съответните обстоятелства във водените от КФН публични регистри:

- регистър на пенсионноосигурителните дружества и управляваните от тях пенсионни фондове;
- регистър на професионалните схеми;
- регистър на осигурителните посредници.

В обобщение, през отчетния период в Управление „Осигурителен надзор” са изготвени общо 90 разпореждания за вписване в посочените регистри.

Експерти от Управление “Осигурителен надзор”, Дирекция “Осигурителен надзор”, текущо следят информацията за влизането в сила на издадените от заместник – председателя наказателни постановления и заповеди за приложени принудителни административни мерки. През отчетния период са изготвени 17 разпореждания за вписване на съответните обстоятелства във водения от Комисията за финансов надзор регистър на дружествата за допълнително социално осигуряване и управляваните от тях фондове.

Ж. Приходи на КФН

В съответствие с действащите вътрешни правила за организацията и отчетността на собствените приходи на КФН експерти от Управление “Осигурителен надзор”, Дирекция “Осигурителен надзор”, осъществяват текущ контрол и предприемат действия за събиране на дължимите суми по влезлите в законна сила наказателни постановления и такси за осъществяване на общ финансов надзор. Към 31.12.2012 г. не са отчетени просрочени вземания.

V. Развитие на пазара на допълнителното пенсионно осигуряване

1. Пенсионноосигурителни дружества

Към 31.12.2012 г. балансовите активи на деветте пенсионноосигурителни дружества (ПОД) възлизат на 196 344 хил. лв. В сравнение с 31.12.2011 г. балансовите активи на ПОД нарастват с 35 025 хил. лв. или с 21,7 на сто.

Регистрираният и внесен капитал на ПОД към 31.12.2012 г. е в размер на 74 614 хил. лв. Собственият капитал (капиталовата база) на пенсионноосигурителните дружества възлиза на 125 477 хил. лв., като в сравнение с 31.12.2011 г. нараства с 18 125 хил. лв. поради реализираната общо от дружествата печалба за 2012 г.

Капиталовата адекватност на ПОД е на сравнително високо равнище. Общо за всички ПОД тя е 278,8 %, което значително надхвърля нормативно определения размер от не по-малко от 50 на сто от минималния капитал. Ликвидните средства на ПОД надвишават текущите задължения над 9 пъти.

Заделените резерви за гарантиране на минимална доходност към 31.12.2012 г. са в размер на 57 495 хил. лв., като за едногодишен период нарастват с 15 128 хил. лв.

Общите приходи на пенсионноосигурителните дружества за 2012 г. възлизат на 113 593 хил. лв. и са с 14 641 хил. лв. повече в сравнение с отчетените приходи за предходната година. Повече от половината от общия размер на приходите са концентрирани в две дружества, управляващи пенсионните фондове с най-голям размер на активите.

Приходите от такси и удържки заемат основен дял от 81,9 на сто в общите приходи на ПОД (в сравнение с 80,9 сто дял за 2011 г.). С по-малък дял са приходите от управление на собствени средства – 11,6 на сто, следват приходите от управление на специализирани резерви – 6,5 на сто.

Общите разходи на ПОД за 2012 г. възлизат на 78 260 хил. лв. Отчита се увеличение с 4 768 хил. лв. или с 6,5 на сто в сравнение с 2011 г.

Финансовият резултат преди данъци за 2012 г. е печалба в размер на 35 333 хил. лв. (при 25 460 хил. лв. за 2011 г.). Увеличението за едногодишен период е с 9 873 хил. лв. или 38,8 на сто.

2. Фондове за допълнително пенсионно осигуряване

Брой на осигурените лица

Към 31.12.2012 г. във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване (ФДПО) са осигурени 4 092 502 лица. Нарастването на този показател спрямо 31.12.2011 г. е с 99 996 лица или с 2,50 на сто и е в резултат основно от увеличението на осигурените лица в универсалните пенсионни фондове (УПФ). Към края на 2012 г. в УПФ се осигуряват 3 144 808 лица, като за период от една година броят им нараства с 94 593 лица или 3,01 на сто. Ръст се отчита и при професионалните пенсионни фондове (ППФ) и фондовете за доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми (ДПФПС), където броят на осигурените лица нараства със съответно 8 953 (3,61 на сто) лица и 741 лица (14,59 на сто). През разглеждания период броят на осигурените лица в доброволните пенсионни фондове (ДПФ) намалява с 4 273 лица или с 0,72 на сто спрямо 31.12.2011 г.

Не се наблюдават съществени промени в структурата на разпределение на осигурените лица между фондовете за допълнително пенсионно осигуряване спрямо 31.12.2011 г. Измененията в относителния дял на отделните видове фондове са с по-малко от един пункт, като делът на УПФ, ППФ и ДПФПС нараства съответно с 0,39 пункта, 0,07 пункта и 0,01 пункта, а в ДПФ - намалява с 0,47 пункта спрямо 31.12.2011 г. Най-голяма част от осигурените лица са съсредоточени в универсалните пенсионни фондове (79,16 на сто). Към 31.12.2012 г. лицата, осигурени в доброволните и професионалните пенсионни фондове, заемат съответно дял от 14,44 на сто и 6,26 на сто в структурата на разпределение на осигурените лица. Най-малък остава дялът на осигурените в доброволните пенсионни фондове по професионални схеми – едва 0,14%.

Броят на новоосигурените лица във фондовете за допълнително пенсионно осигуряване за периода 01.01.2012 г. – 31.12.2012 г. е 128 855. Този показател бележи намаление със 7,95 на сто в сравнение с предходната година, когато броят на новоосигурените във ФДПО е бил 139 981 души. Най-голяма част – 98 052 лица или 76,09 на сто от новоосигурените през деветмесечието лица – са съсредоточени в УПФ. Следват ДПФ, където новоосигурените лица са 15 101 (11,72 на сто), ППФ – с 14 845 (11,52 на сто) новоосигурените лица и ДПФПС – с 857 (0,67 на сто) привлечени нови членове.

Балансови активи

Активите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване по балансова стойност към 31.12.2012 г. възлизат на 5 709 220 хил. лв. В сравнение с края на 2011 г. увеличението им е с 1 111 281 хил. лв. или с 24,17 на сто. С най-голям относителен дял в балансовите активи на всички фондове са универсалните пенсионни фондове – 78,95 на сто, следвани от доброволните – 10,92 на сто, професионалните – 10,03 на сто и доброволните фондове по професионални схеми – 0,10 на сто. В резултат на по-високите темпове на нарастване на активите на УПФ, делът на този вид фондове в общите активи на ФДПО в сравнение за последната година се разширява с още 1,74 процентни пункта. Растеж по този показател се отчита и при ДПФПС, чийто относителен дял в общата маса на активите нараства с 0,01 процентни пункта. Стойността на показателя при останалите видове фондове намалява спрямо 31.12.2011 г.

Нетни активи

Към 31.12.2012 г. нетните активи на ФДПО са в размер на общо 5 691 870 хил. лв. От тях 4 487 129 хил. лв. са тези на универсалните пенсионни фондове. Нетните активи на доброволните пенсионни фондове са 620 379 хил. лв., на професионалните пенсионни фондове – 578 928 хил. лв. и на доброволните пенсионни фондове по професионални схеми – 5 434 хил. лв.

Размерът на нетните активи на ФДПО нараства с 24,47 на сто през последната година, което се дължи основно на постъпленията от осигурителни вноски (836 278 хил. лв.) и дохода от инвестиране на средствата (424 470 хил. лв.). И двата последни показателя се увеличават през 2012 г. спрямо отчетените стойности през предходната година.

Темпът на изменение на нетните активи е различен по видове фондове, като при УПФ нарастването е с 27,01 на сто, при ППФ – 22,88 на сто и при ДПФ – 9,86 на сто. Нарастването на активите на единствения, осъществяващ дейност, доброволен пенсионен фонд по професионални схеми, е най-голямо – 36,40 на сто.

Пазарните дялове на отделните дружества, на база размер на управляваните активи на пенсионните фондове, не се променят съществено през разглеждания период, въпреки продължаващата тенденция на деконцентрация. Пенсионноосигурителното дружество, което има най-голям пазарен дял заема 31,54 на сто по отношение на управляваните нетни активи, а това с най-малък пазарен дял – 0,39 на сто.

Брутни постъпления от осигурителни вноски

Постъпленията от осигурителни вноски във ФДПО за 2012 г. са в размер на 836 278 хил. лв. Увеличението в абсолютен размер спрямо предходната година е 26 976 хил. лв, с което се отбелязва темп на нарастване от 3,33 на сто. Отчетеният ръст на показателя се дължи основно на постъпленията от осигурителни вноски в УПФ. През 2012 г. в универсалните фондове под формата на осигурителни вноски са постъпили 702 858 хил. лв., а увеличението спрямо предходната година е в размер на 24 178 хил. лв или 3,56 на сто.

Увеличение на постъпленията от осигурителни вноски се наблюдава и при ППФ и ДПФПС, съответно с 6 005 хил. лв. или 8,66 на сто и 182 хил. лв. или 15,13 на сто.

Единствено при ДПФ приходите от осигурителни вноски през годината бележат спад спрямо стойността на този показател за 2011 г., като намалението е с 3 389 хил. лв или 5,64 на сто. Отчетеното намаление на постъпления от осигурителни вноски в доброволните фондове се дължи до голяма степен на факта, че броят на осигурените в тези фондове лица през 2012 г. намалява спрямо 2011 г.

В Таблицата е направено сравнение на постъпленията от осигурителни вноски във ФДПО през 2012 г. спрямо 2011 г.:

Показател, период ФДПО	Постъпления от вноски в хил. лв. през 2011 г.	Постъпления от вноски в хил. лв. през 2012 г.	Увеличение / намаление на постъпленията в хил. лв.	Процентно увеличение / намаление на постъпленията
УПФ	678 680	702 858	24 178	3,56%
ППФ	69 349	75 354	6 005	8,66%
ДПФ	60 070	56 681	-3 389	-5,64%
ДПФПС	1 203	1 385	182	15,13%
ОБЩО	809 302	836 278	26 976	3,33%

Инвестиции

Инвестираните средства от фондовете за допълнително пенсионно осигуряване към 31.12.2012 г. са на обща стойност 5 456 157 хил. лв., като в сравнение със съответния период на предходната година нарастват в абсолютен размер с 1 222 732 хил. лв., което представлява ръст от 28,88 на сто. Към 31.12.2012 г. най-голяма част от инвестициите на ФДПО са в държавни и държавно гарантирани дългови ценни книжа – 35,32 на сто. Корпоративните облигации са на втора позиция с относителен дял от 22,43 на сто, следвани от инвестициите в ценните книжа с променлив доход (19,73 на сто), банковите депозити (16,65 на сто), инвестиционните имоти (3,32 на сто), общинските облигации (2,28 на сто), и ипотечните облигации (0,27 на сто). При сравнение на агрегирания инвестиционен портфейл

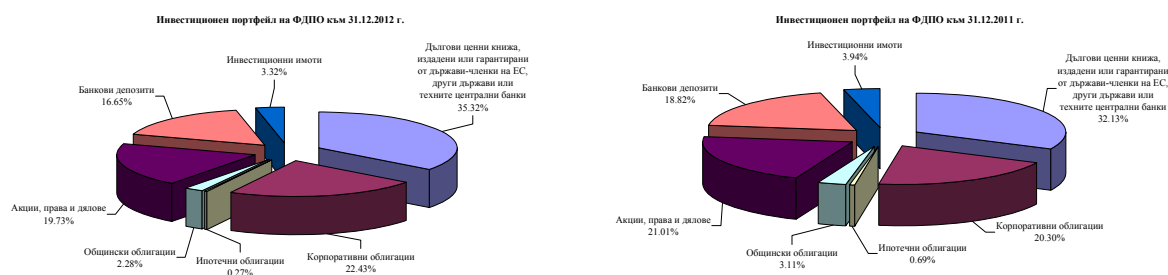
на пенсионните фондове към 31.12.2012 г. с този към 31.12.2011 г. най-голям ръст се забелязва в относителния дял на инвестициите в държавни и държавно гарантирани дългови ценни книжа – с 3,19 процентни пункта, а намалението е най-добре изразено при банковите депозити, чийто относителен дял се свива с 2,17 пункта.

Съотношението между инвестираните средства и общия размер на балансовите активи на ФДПО към 31.12.2012 г. е 95,57 на сто, като разликата до 100% е за сметка на наличните парични средства и краткосрочните вземания, които са съответно 201 029 хил. лв. (3,52 на сто) и 52 034 хил. лв. (0,91 на сто). Стойността на това съотношение в сравнение с 31.12.2011 г. (92,07 на сто) нараства с 3,50 пункта, което се дължи на едновременното намаление на относителния дял на краткосрочните вземания и паричните средства.

В представената по-долу таблица е направено сравнение между структурата на инвестиционните портфейли на ФДПО към 31.12.2011 и към 31.12.2012 г:

Структура на инвестиционния портфейл на ФДПО

№	Инвестиционни инструменти	31.12.2012	31.12.2011	Изменение
1	Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави-членки на ЕС, други държави или техните централни банки	35,32	32,13	3,19
2	Корпоративни облигации	22,43	20,30	2,13
3	Ипотечни облигации	0,27	0,69	-0,42
4	Общински облигации	2,28	3,11	-0,83
5	Акции, права и дялове	19,73	21,01	-1,28
6	Банкови депозити	16,65	18,82	-2,17
7	Инвестиционни имоти	3,32	3,94	-0,62
	Инвестиции общо	100,00	100,00	0,00

Очерталата се тенденция за постоянно нарастване на инвестициите на ФДПО в чужбина продължава и през разглеждания период. Към 31.12.2012 г. стойността на инвестираните средства в ценни книжа, регистрирани за търговия на чуждестранни регулирани пазари достига до 2 348 111 хил. лв., което представлява увеличение с 678 125 хил. лв. или 40,61 на сто за годината. В структурата на чуждестранните инвестиции, с най-голям относителен дял са държавните и държавно гарантирани дългови ценни книжа (48,59 на сто). На следващо място са корпоративни облигации и дяловите ценни книжа, които формират съответно 30,98 на сто и 15,40 на сто от общата сума на чуждестранните инвестиции на ФДПО. Останалите 5,03 на сто представляват инвестиции в чуждестранни общински облигации.

Доходност

Данните за постигнатата доходност от управление на активите на ФДПО за 2012 година са както следва:

Годишна доходност за 2012 г.:	УПФ	ППФ	ДПФ	ДФФПС
Немодифицирана претеглена доходност	7,47%	7,08%	8,05%	5,21%
Средноаритметична доходност	7,39%	7,30%	7,34%	5,21%
За отделните фондове варира от - до	5,15% 10,45%	5,03% 8,88	4,97% 9,45%	-

За сравнение следва да отбележим, че отчетената инфлация от НСИ за разглеждания период е 4,25%.

Стойностите на стандартното отклонение на доходността за 2012 година са в границите от 0,99 на сто до 7,44 на сто. Най-рисково са инвестирани активите на доброволните пенсионни фондове, където стандартното отклонение е в интервала 1,40-7,44 на сто, следвани от професионалните фондове (стандартното отклонение от 1,43 до 4,67 на сто). Най-малки са колебанията в стойността на един дял при универсалните фондове, където стандартното отклонение варира от 0,99 до 3,64 на сто.

Постигнатата доходност при управление на активите на ФДПО за 24-месечния период 30.12.2010 г. – 28.12.2012 г. на годишна база е съответно:

Доходност за периода 30.12.2010 г. - 28.12.2012 г. на годишна база:	УПФ	ППФ	ДПФ	ДФФПС
Немодифицирана претеглена доходност	3,43%	3,71%	3,78%	2,21%
Модифицирана претеглена доходност	3,40%	3,66%	4,06%	2,21%
За отделните фондове варира от - до	0,78% 5,80%	1,26% 4,89%	-0,30% 5,90%	-

Следва да се посочи, че за разглеждания 24-месечен период само един доброволен пенсионен фонд отчита отрицателна доходност. Обявената инфлация от НСИ за двугодишния период на годишна база е 3,50%.

Към края на всяко тримесечие заместник-председателят на КНФ определя минималната доходност, която трябва да е постигната при управлението на активите на задължителните пенсионни фондове. Към 31.12.2012 г. няма задължителни пенсионни фондове с доходност под минималната, както и такива заделяли резерв за гарантиране на минималната доходност, поради постигане на доходност над определената горна граница на доходността.

**ЗАМ.-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КФН,
РЪКОВОДЕЩ УПРАВЛЕНИЕ
„ОСИГУРИТЕЛЕН НАДЗОР“:**

АНГЕЛ ДЖАЛЪЗОВ